

Opinió

Jaume Vidal Alcover

«L'enemic sóc jo»

Baltasar Porcel escrivia fa algunes setmanes a EL TEMPS un llarg article dedicat, com ell mateix assenyalava, «Als meus enemics». És ara Jaume Vidal Alcover qui li retruca, «perquè repassant aquells retrets, veig que són pretextos inventats per poder parlar malament de la humanitat».

La frase, amb regust existencialista a la manera de Sartre i ascendència rimboldiana, em sembla particularment adequada per posar en boca de Baltasar Porcel que signa l'escrit titulat «Als meus enemics», en el número 154 d'aquesta revista, EL TEMPS, corresponent a la data 1-6 d'aquest mes. Perquè repassant els retrets que diu que li fan els seus enemics, em sembla que no són més que pretextos inventats seus per poder parlar malament de la humanitat, a la qual cosa ha mostrat sempre una singular afecció, ja sigui, literalment, de paraula, ja sigui per omissió, que també és cosa mala, segons qualsevol codi moral decent, i sempre, o en general, per la via del desdeny; de la qual cosa ja el vaig acusar fa uns quants anys, el 1968, en un article publicat a *Diario de Mallorca* el 22 de febrer. Si ens detenim en totes les acusacions, una per una, a les quals contesta, el resultat és molt curiós.

Diu que li retreuen que té èxit. Això, no ho sol retreure mai ningú, si no és amb algun afegit. Jo, particularment, no li ho retrec: justament, sempre he pensat que la sola cosa que té Baltasar Porcel és èxit.

Que és ambiciós. Que ho sigui. Jo trob que no ho és gaire. Ja comentava el seu amic Llorenç Villalonga, davant una certa dedicació de Porcel a fer diners, que potser havia equivocat la carrera: que, en lloc d'escriptor, hauria d'haver fet de venedor de solars.

Que el president Pujol diu que és el millor prosista català del moment i que aquesta és una opinió lliure —i evidentment!— que si de cas li haurien de retreure a ell, a l'honorable Pujol. Té raó; però ja li ho han retret. Probablement, Porcel no llegeix més escrits que els

que li poden fornir material de manlleu per a les seves excel·lents proses.

Que expressa les seves opinions polítiques a *La Vanguardia*. No crec que ningú hagi fet mai cas de les opinions polítiques de Baltasar Porcel. Com tampoc del seu anarquisme (retret cinquè) ni del seu maoisme (retret sisè).

Que s'ha fet de dretes. <Això li retreuen? Aquests sí que no el coneixen. Porcel no s'ha fet de dretes, perquè ho ha estat sempre, és un dretà visceral. I ho era sobretot quan adoptava, per pura conveniència, unes certes aparences esquerranes, amb les quals aconseguia enganyar-nos, fins i tot, o sobretot, a mi, que potser vaig ser el primer que vaig confiar en ell.

Que canvia. ;I tant!, com diu ell mateix. Un home que es programa la vida —que

ell mateix qualifica de «joc apassionat i dur»: sempre ha estat una mica exagerat— com ell se la programa, ha de canviar per força i sempre seguit; encara que el canvi només és aparent, no de base.

Quant al seu amor als diners, em remet més amunt, al que dic sobre la seva ambició: trob que estima els diners amb un amor moderat. No és que el vulgui incitar al delictes; però, a l'especulació immobiliària, ^per què no? Potser hi sortiríem guanyant tots.

Que el pujolisme li sembla aproximadament bé. com no li ha de semblar bé? Fins i tot amb aquest adverbí de prudència, tan tranquil·litzador.

Que és monàrquic. També em sembla explicable, i no crec que li'n faci retret ningú.

Els que li retreuen que convida els reis a dinar, realment no coneixen el protocol. Aquí sí que, ara que, de protocol, ell n'ha après, podria somriure amb un cert desdeny, que s'agrairia fos elegant, Baltasar Porcel.

La qüestió de la revista *Destino* crec que va ser un lamentable afer i crec, a més, que els retrets que li fan al seu compte no són els que diu ell, sinó uns altres. No en sé res, però, i no m'hi he de ficar.

Que no té inconvenient a escriure també en castellà. El seu amic Pla, si hagués sabut llegir, li hauria dit que, en castellà, ja hi escriu quan s'expressa en català. Però és retret de poca alçada i que els «purs» —no sé si amb raó, però evidentment amb les seves raons— fan a molta de gent. Quant a si en la Corona d'Aragó, «el nostre més gran moment», s'escriu en castellà sense inconvenient ni molèstia, crec que ho hauríem de deixar anar: en bona dialèctica, no veig que sigui argument vàlid.

Que no és independentista. Tampoc és retret que li faci ningú, crec, perquè l'estrany seria que Porcel fos independentista, amb aquesta amistat que té amb les forces de la monarquia.

Que viatja molt. i Això li retreuen? Tampoc no m'ho acabe de creure. Viatjar, i pels països i en les condi-

cions que ho fa Porcel —segons un dia em contava d'un seu viatge al Tibet—, és més aviat un càstig. Però és el que em va replicar ell: «D'algun cosa hem de viure».

Que fa vida social. ^Això li retreuen? Em sembla tan increïble com que ell, Porcel, cregui que «fer vida social» és tractar amb La Zarzuela, la Generalitat, els March, els Rothschild, un príncep de Cambodja, amb l'afegitó, és clar, dels entranyables —com algú diu ara— andritxols.

iLi retreuen que li agradin les senyores maques? Jo em pensava que el que li retreien era la seva inclinació pels senyors rics.

Quant als altres possibles retrets, ningú ha dubtat mai que li publicassin llibres o li donassin premis per «ser» catalanista, o el que sigui; en canvi, són molts els que creuen que, moltes d'aquestes prebendes, les ha obtingudes «per exercir» de catalanista o de qualsevol altra cosa; perquè sembla molt evident que Porcel no «és» res, i en canvi «exerceix» de tot. Estic obligat a creure, si ell ho diu, que la seva fe en la riquesa i en l'eficàcia literària i social de la nostra llengua —supòs que es refereix al català quan diu «la meua llengua»— és de pedra picada, però, contràriament

al que diu, no veig que sempre ho hagi demostrat. Diu que sempre ha defensat «de manera pública i contundent Mallorca i Catalunya a Barcelona, Palma, Madrid, París, Pekín i etcètera»; doncs té una manera molt especial de defensar Mallorca i Catalunya a Barcelona, a Palma i a totes aquestes altres localitats foranes que anomena. Després diu que no ha escrit mai res del que no creia, que sempre ha defensat la democràcia i la llibertat, i que tots aquests retrets o qüestions sorgeixen de la provada qualitat i de l'interès de la seva obra literària. Bé.

El que és cert és que tot això li serveix per malparlar dels que critiquen el president Pujol, per dir que els que deien que era anarquista no entenen res, que els ajuntaments socialistes el tenen a una llista negra, que està ple de gent que viu gràcies al favoritisme de partit, que el fatiguen els qui defensen la idea de Països Catalans, que nombrosos lletraferits d'aquests Països Catalans són uns hipòcrites, etc. Si puc dubtar, doncs, d'aquests suposats retrets que relaciona i veig que detracta i insulta a tort i a dret, aquí és l'enemic?

La cosa, però, ve de temps enrere. Ja he esmen-

tat un article meu de fa gairebé vint anys. Aleshores la cosa ja anava de qualsevol manera. En aquest article ja li retreia un escrit seu, en el qual deia que, de tots els qui escrivien en aquell moment a Mallorca, només l'interessaven cinc noms, entre els quals no figuraven, no ja el meu, ni el de J. M. Llompart, ni de Llorenç Moyà, ni de Blai Bonet, però ni tan sols el de Villalonga, al qual ara ha dedicat un llibre, que diríem avui, al·lucinant. El desdeny amb què ha tractat sempre els escriptors mallorquins —ell que defensa Mallorca i Catalunya amb tanta excelsitud— es fa palès en els qualificatius amb què designa els diversos integrants la tertúlia que es mantenia cap als anys cinquanta al cafè Riskal, a Mallorca, a l'entorn de Villalonga.

De mi, diu que era com una rateta —no sé si això ho he d'agrair— que adés podia ser amable, adés insolent; de Llompart, que duia un abric que li venia ample; de Moyà, que era estràbic; de Miquel Bauçà, que flascomava, etc., etc. ^Això és tot el que veia en unes persones que, a part de saber com es maneja un llenguatge, l'havien acollit amb tota generositat des del primer moment, que l'havien ajudat en el que havien pogut,

que l'havien encorajat, acceptat en fi sense reserves? iQuè li devem haver fet tota aquesta colla per esborrar-nos radicalment del seu voabulari? i, Escriure millor que ell, potser —i que el president Pujol em perdoni. i,Tan profund és l'odi —o no sé què— que m'arriba a tenir, que no pot dir que va començar a escriure als diaris perquè jo li vaig cedir una secció fixa que portava en el *Diario de Mallorca*, de la qual secció, «La ciudad viva», en parla?

Que escrigui com vulgui i contra qui vulgui o a favor de qui sigui, però les mentides s'han de denunciar. Porcel no ha tengut enemics fins que se'ls ha creat a pols. I no ho dic per mi, que no em sent gens enemic seu —ara aniria a gastar la meua enemistat amb aquestes foteses—, sinó pels que normalment s'ha d'haver creat quan s'indigna que un altre guanyi un premi i ell no, que una obra de teatre tenguí èxit i no sigui seva... Aleshores, si el poguéssiu sentir de paraula quan s'enfada, sentiríeu que se li posa una veu prima, d'espigueta, que no espanta, perquè és com infantil. Però potser hem de ser indulgents: ja he dit que Porcel era exagerat; també ho és en les formes; en la seva prosa, per exemple. •

ACCIÓ CULTURAL DEL PAÍS VALENCIÀ

Per tal d'atendre l'expansió de les nostres activitats, necessitem contractar set persones, en qualitat de professionals i a temps complet, per a dedicar-se a:

- 001 Cap de premsa i director del butlletí intern de l'entitat.
- 002 Atenció als socis.
- 003 Cursets, conferències, etc.
- 004 Campanyes per l'ús i defensa de l'idioma.
- 005 Joventut.
- 006 Premsa i fons de material gràfic.
- 007 Oficines a Alacant.

Interessats, envieu requisits a l'apartat de correus 941; 46080-València, indicant en el sobre el nombre de referència de l'apartat escollit.